**Володимир Васильович Дуб**
канд. техн. наук, доцент
доцент кафедри економіки підприємництва та готельно-ресторанної справи
**Олександра Олександрівна Гордієнко**
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
*Центральноукраїнський національний технічний університет*

# СУЧАСНІ ТЕРДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ КІРОВОГРАДЩИНИ

Згідно зі звітом Всесвітньої туристичної організації ООН (UNWTO) Україна у 2012 році посіла 12-е місце у світі по кількості закордонних туристів [1]. Того ж року авторитетний британський путівник The Lonely Planet включив Україну на 3-тє місце у глобальному рейтингу країн, які обов'язково варто відвідати мандрівникам [2]. На жаль з початком АТО в 2014 році туристичний потік в у Україну значно скоротився і особливо після початку війни в лютому 2022 року. Проте Україна має унікальні можливості для розвитку та повоєнного відновлення індустрії гостинності [3].

На даний час стан екологічний України є критичним через поєднання давніх промислових проблем і руйнівних наслідків війни. Повномасштабна війна докорінно змінила архітектуру економіки України, і сфера гостинності, на жаль, не стала винятком. Екоцентризм на сьогодні є одним з пріоритетних напрямків розвитку закладів індустрії гостинності [4-7]. Проте для Кіровоградщини, яка завдяки своєму географічному розташуванню в самому центрі країни стала важливим гуманітарним, логістичним та транзитним хабом, виклики сьогодення відкрили водночас і нові стратегічні можливості. Дивовижні природні каньйони, дворянські садиби, містичні камені та унікальні культурні осередки даного регіону можуть здивувати навіть досвідчених мандрівників. Поєднання рекреаційного потенціалу регіону, концепцій екологічної свідомості та адаптації

до умов воєнного стану формує нову парадигму розвитку місцевого готельно-ресторанного бізнесу (HoReCa).

Війна змінила не лише географію туристичних потоків, а й сам характер запиту споживачів послуг індустрії гостинності центральноукраїнського регіону. Основними споживачами послуг закладів тимчасового розміщення Кіровоградщини стали внутрішньо переміщені особи (ВПО), представники міжнародних гуманітарних місій, волонтери, бізнес-релоканти та військовослужбовці.

Наявність облаштованого укриття, автономних джерел живлення (генераторів, сонячних панелей), безперебійного зв'язку та водопостачання перетворилася із додаткової переваги на базову вимогу до закладів HoReCa.

Екологічна трансформація бізнесу під час війни стала інструментом не лише маркетингу, а й автономності та виживання. Використання сонячних панелей, теплових насосів та енергоощадних освітлювальних приладів дозволяє закладам зменшити залежність від централізованих мереж, які намагається знищити РФ чим посіяти паніку серед населення.

Заклади ресторанного господарства регіону все частіше орієнтуються на продукти фермерських господарств Кіровоградщини. Це підтримує місцевих виробників сільськогосподарської продукції, зменшує викид вуглецю в навколишнє середовище при транспортуванні та гарантує якість страв. Наприклад, в ресторації Кропивницьких [8] готують страви виключно з місцевих, українських екопродуктів та використовують вина від вітчизняних крафтових виробників. В комплексі зеленого та екологічного туризму у с. Карбівка хутір «Козацька долина» (Новоукраїнський район) [9] пропонують відпочити на природі серед саду й автентичних будиночків у фольклорному стилі, а також скуштувати традиційні страви з натуральних інгредієнтів.

На наш погляд, для забезпечення конкурентоспроможності індустрії гостинності регіону необхідно зосередитися на забезпеченні доступності закладів індустрії гостинності та туристичних локацій для маломобільних груп населення, зокрема ветеранів та людей з інвалідністю. Це вимагає адаптації

інфраструктури (пандуси, ліфти, спеціально облаштовані номери). Окрім того поєднання унікальних природних ресурсів регіону (урочища «Монастирище» [10], «Козирева балка», «Фіолетові пагорби», «Каскади» [11], Лозуватські та Ташлицькі скелі, Знам'янське родовище мінеральних радонових вод, озеро Берестувате, Соляне озеро та ін.) [12] із сучасними методами психологічної та фізичної реабілітації для військових та цивільних збільшить затребуваність в закладах гостинності регіону.

В цілому Кіровоградщини в умовах війни демонструє вражаючу гнучкість та життєстійкість. Інтеграція безпекових вимог, екологічних стандартів, інклюзивності та орієнтації на локальний продукт є тим фундаментом, який дозволяє бізнесу не лише виживати сьогодні, а й формувати основу для повоєнної відбудови та сталого розвитку регіону.

**Список використаних джерел**

1. ООН: Україна - серед лідерів за кількістю туристів у 2012. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/business/2013/08/130805_tourism_ukraine_un_vc / (дата звернення: 01.10.2026)

2. Україна зайняла третє місце у списку країн, котрі варто відвідати туристам URL: https://molbuk.ua/ukraine/42231-ukrayina-zaynyala-tretye-msce-u-spisku-krayin-kotr-varto-vdvdati-turistam.html (дата звернення: 01.10.2026)

3. Дуб, В. В. Унікальні можливості повоєнного відновлення сфери туризму в Україні / В. В. Дуб, О. Г. Терешкін, Д. В. Горєлков // Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. – 2024. – Вип. 20. – С. 304–313. DOI: https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.36

4. Дуб, В. В. Екологізація закладів індустрії гостинності /В. В. Дуб, Ю. М. Радутна // Інноваційні технології та реалізація концепції Zero-waste у харчових технологіях і сфері ресторанного, готельного та туристичного бізнесу : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (4–5 груд. 2023 р., м. Полтава). – Полтава : ПУЕТ, 2024. – С. 234–237. URL: https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16882 (дата звернення: 01.10.2026)

5. Дуб В.В. Екологізація – пріоритетний напрямок розвитку закладів готельного-ресторанного та туристичного бізнесу // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та розвиток соціально-економічних систем»: тези доповідей, 4 грудня 2024 р. – Харків: Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця, 2024 – С. 169-171 URL: https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16078 (дата звернення: 01.10.2026)

6. Дуб, В. В. Еко-готелі – перспективний напрямок розвитку готельної індустрії України / В. В. Дуб, Б. О. Бричка // Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 5 черв. 2025 р. – Кропивницький : ЦНТУ, 2025. – С. 29–32. URL: https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16917 (дата звернення: 01.10.2026)

7. Дуб, В. В. Екоспрямування індустрії гостинності: стратегії сталого розвитку / В. В. Дуб, А. С. Стефашкіна // Актуальні проблеми та перспективи розвитку індустрії гостинності і крафтових виробництв : тези доп. І Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 95-річчю заснування ХНЕУ ім. С. Кузнеця., 20 листоп. 2025 р. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2025. – С. 208–210. URL: https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/(дата звернення: 01.10.2026)

8. Традиційна українська кухня РЕСТОРАЦІЯ КРОПИВНИЦЬКИХ URL: https://www.restoratsia.kr.ua/(дата звернення: 01.10.2026)

9. Хутір Козацька долина найкраще місце для Вашого відпочинку URL: https://hutirkozackadolina.com.ua/ (дата звернення: 01.10.2026)

10. Урочище «Каскади» URL: https://www.pizzatravel.com.ua/ukr/Ukraina/5/urochishche_cascady (дата звернення: 01.10.2026)

11. Монастирище (заказник, Устинівський район) URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/ (дата звернення: 01.10.2026)

12. На Кіровоградщині знайшли 33 унікальні природні об’єкти URL: https://eco.rayon.in.ua/news/834398-na-kirovogradshchini-znayshli-33-unikalni-prirodni-obekti (дата звернення: 01.10.2026)